

NOTAT UTEN OPPFØLGING

Til:
John Branem Møst

Kopi:
Tore Wiig

Sak: 2009/3751

Dato: 26.05.2010

Oppfølging av styresak 6/10 BOFU / TN

Vi viser til notat fra universitetsdirektøren datert 26.02.10 vedrørende oppfølging av BOFU i etterkant av vedtak i styresak 6/10.

Fakultetet har i løpet av våren arbeidet videre med oppfølging av de tiltak som ble skissert fra dekan i notat datert 18.12.09, og de punkter som er forventet belyst av fakultetet innen 1. juni.

I sitt notat/innspill til styret pr utgangen av 2009 skisserte dekan ved fakultetet tiltak som skulle gi redusert behov for årsverk på ca 15 i løpet av tre år. Av disse skulle ca 12 årsverk være resultat av effektiviseringstiltak som skulle være synlig allerede fra høsten 2010. Resultatene er synlige, men effekten kommer seinere enn planlagt. De resterende 3 skyldtes netto avgang (5 slutter og 2 erstattes). I løpet av våren har fakultetet fortsatt arbeidet med kartlegging av laboratorieaktivitet knyttet til undervisning, og endringer i emneporteføljen. Resultatene er en reduksjon i antall studiepoeng og emner (se detaljer lenger ned). Dekan forventet effektivisering tilsvarende minimum seks vitenskapelige årsverk på bakgrunn av disse endringene. Imidlertid viser foreløpige arbeidsplaner at den forventede innsparingen går til økning i forskningstid til aktive forskere og ikke til erstatning for midlertidig ansatte eller til andre oppgaver. Dette vil dekanen arbeide videre med, med mål om å redusere kostnadene knyttet til midlertidig ansatte i undervisningsstillinger. Forsinkelser i tilbakemeldingene fra fagmiljøene har forsinket hele prosessen.

Imidlertid har nærmere analyser og kartleggingen av aktiviteten på laboratoriene medført at dekan nå fremmer ytterligere og justerte forslag til tiltak. Dette innebærer forslag om redusert bemanning i såkalte tekniske stillinger finansiert over basisbudsjettet tilsvarende ca tolv til tjue årsverk i løpet av de neste to til tre år.

Strategiske betraktninger ifm gjennomføringen av BOFU

Fakultetets handlingsplan må ligge til grunn for de vurderinger og tiltak som foreslås gjennomført i fm BOFU. Ett av de overordnede målsettingene er å tilpasse aktiviteten til ressursene. Dette må imidlertid ikke i for stor grad gå på bekostning av styrking og forbedring av undervisnings-, utdannings- og forskningskvaliteten, som er de øvrige viktige målsettingene. Derfor har dekan i forbindelse med BOFU valgt å se på følgende momenter (en mer detaljert og utfyllende beskrivelse under hvert punkt finnes i saksframlegg til fakultetsrådet med vedlegg - kopi følger vedlagt):

- *Studentperspektivet:* Den største verdiskapningen ved et universitet er kvaliteten på de uteksaminerte kandidater. Derfor er undervisningen og studentenes opplevelse av den viktig. Vi har tilstrebet en bedre balanse mellom opplæring og (selv)læring. Vi håper dette kan bidra til økt gjennomstrømning.
- *Formålet med studiene:* Hovedformålet med studiene er å gi studentene kunnskap. Denne kunnskapen skal danne grunnlaget for utvikling av kompetanse, dvs. evnen til å utføre et konkret stykke (selvstendig) arbeid i arbeidslivet. Laboratorieaktivitet kan bidra til utvikling av ferdigheter og kompetanse, men ressursene vi får tildelt fra staten setter begrensinger.
- *Redusert tid brukt på klasseromsundervisning:* Foreleser har fått redusert sin tid som brukes til undervisning. Dette skulle åpne for at behovet for forelesere totalt sett skulle gå ned. Som en del av universitetsbyggingen er det positivt med økt forskningstid pr ansatt. Fakultetet har også i egen handlingsplan fastsatt mål om å øke antall publikasjoner. Utfordringen er at vi per i dag ikke er finansiert for organisering med lik avsatt tid til forskning og undervisning.
- *Laboratorium og teknisk støtteaktivitet:* Etter våre innspill 1.1. 2010 har vi kommet til en ny erkjennelse mht bruken av undervisningslaboratorier. Vår analyse er at de ressurser vi bruker på denne delen av undervisningen ikke står i forhold til de ressurser vi får tildelt fra staten.

- **Nye masterstudier:** Vi ønsker i dag ikke å redusere på det eksisterende studietilbudet. De grep vi foretar er endringer for å bevare, og for å kunne utvikle oss.
- **Programevalueringer/implementering av kvalifikasjonsrammeverk:** Rapportene fra evalueringene vil legges til grunn for vurderinger av tiltak i videre utvikling av studieporteføljen. Det forventes også at rapporten vil underbygge og bidra til kvalitetssikring av de tiltak som planlegges gjennomført.
- **Bemannings situasjonen ved fakultetet:** Det er avgjørende for fakultetet at vi klarer å utarbeide en strategisk bemanningsplan for både kortere og lengre perspektiv.
- **Endring i organisasjonsstruktur – Institutt sammenslåing:** På bakgrunn av vedtaket gjort i styrets møte 23. mars (sak 32/10) om endring i styringsform, og innføring av institutt- og fakultetsstyrer, ønsker dekan at det tas opp til diskusjon en endring i instituttstruktur og antall institutt ved fakultetet. I tillegg har det kommet en henvendelse fra SV og Institutt for økonomi og ledelsesfag (IØL) om vurdering av en eventuell sammenslåing av dette instituttet og Institutt for industriell økonomi, risikostyring og planlegging (IØRP) ved TN.

Den økonomiske situasjonen

I prinsippet skal den statsfinansierte aktiviteten ved UiS gå i balanse ved årets slutt. Den aktivitet som fakultetet har skal kunne dekkes inn av den årlige bevilgningen. Pr utgangen av 2009 hadde fakultetet over de siste tre årene akkumulert et registrert overforbruk i forhold til statsfinansieringen på totalt kr 9,9 millioner. Dette beløpet må hentes inn igjen for å komme i balanse, og kom som en reduksjon i rammen som er tildelt for 2010. Pr utgangen av 1. tertial 2010 tilsier prognosene at fakultetet ved årets slutt (dersom vi ikke innfører tiltak nå) vil ha økt overforbruket fra ca kr 9,9 millioner til ca 14 millioner. Dagens driftsbudsjett er urealistisk lavt på totalt 7,5 mill (som skal dekke alle kostnader utenom lønn) mens forbruket var 13,2 millioner i 2009.

Tiltak som er gjennomført for å tilpasse aktiviteten til ressursene:

- **Gjennomgang og endringer i studie- og emneporteføljen:** Som del av oppfølgingen av vedtaket i styret har universitetsdirektøren bedt fakultetet utarbeide oversikt over endringene i emne- og studieporteføljen (hva er nedlagt, endret). Reduksjonen gjennomført i den planlagte undervisningsaktiviteten i eksisterende studieprogram er på totalt 60 sp (tilsvarer ca 3 årsverk). Som del av emnerevisjonen er 42 emner på 5 studiepoeng delvis erstattet av 12 emner på 10 sp og 2 emner på 15 studiepoeng. Dette betyr en netto reduksjon på 28 emner. Antall studiepoeng knyttet til laboratorieøvelser utgjør totalt 190. Dette har frigjort tid og ressurser hos vitenskapelig tilsatte på flere studieprogram
- **Kartlegging og analyser av undervisningsaktivitet på laboratoriene:** Gjennomgangen og kartleggingen av laboratorieaktiviteten viser at totalt er det pr mai 2010 tilsatt 36 drifts- og teknisk personale ved fakultetet. Antall laboratorieingeniørtimer totalt knyttet til undervisningsaktiviteter (øvinger og retting av innleveringer) er beregnet å utgjøre om lag 17 000 timer pr år. Det er stor variasjon i faktorer som bestemmer tidsbruken til de laboratorieansatte. Dersom dekan fastsetter norm for antall studenter pr innlevering/øving (for eksempel i grupper på minimum 3 studenter, og antall innleveringer pr gruppe som skal rettes til maksimum 6 pr emne) vil dette gi en potensiell innsparing på nesten ti årsverk på laboratoriene. Videre har vi anslått at ansatte på laboratoriene bruker tilsvarende ca 40 % av arbeidstida si knyttet opp mot undervisningsrelatert aktivitet. Tallene viser at dette tilsier at vi da har behov for under 20 årsverk totalt på laboratoriene. Se vedlagte saksframlegg og medfølgende vedlegg (D) for mer detaljer. I forbindelse med kartleggingsarbeidet har vi også tatt kontakt med andre institusjoner om organiseringen og bemanningen på laboratoriene. Alle har færre stillinger tilknyttet laboratoriene enn TN.
- **Forslag om nedbemanning (ved hjelp av tilbud om sluttpakker) :** Det er ikke økonomisk rom for å opprettholde omfang og nivå på laboratorieaktiviteten ved fakultetet. Dekan ønsker derfor å redusere den tekniske bemanningen, som belaster basisfinansieringen på fakultetet, med tilsvarende tolv årsverk innen 2011. Dette vil gi en potensiell innsparing på lengre sikt på totalt ca kr 6,6 millioner i bare lønnskostnader (basert på den gjennomsnittlige årslønnen som er på kr 552 000,- i 2010 budsjett). Videre ønsker dekan i løpet av de kommende tre til fire år at ca 8 stillinger til støtte for forskningsaktivitet og veiledning av stipendiater med mer belastes eksterne midler/prosjekter. En reduksjon på totalt tjue stillinger tilknyttet laboratorieaktivitet på det basisfinansierte budsjettet vil dermed gi en potensiell innsparing på ca kr 11 millioner i rene lønnskostnader i 2010-tall (se vedlegg E til sak sendt fakultetsstyret ved TN).
- **Risikovurdering av nedbemanning:** Fakultetet kan tape gode og kompetente medarbeidere. Arbeidsmiljøet på instituttene rammes. Vil gå ut over fakultetets evne til å følge opp vedtatte handlingsplaner og strategier. Kan også ramme rekrutteringen av studenter og ansatte gjennom negativ medieomtale og nedsatt omdømme. I en overgang rammes vår kapasitet til å ta inn oppdrag fra industrien, forskningsaktivitet, veiledning av PhDs, og kapasitet på drift- og vedlikeholdsarbeidet. Her er allerede fakultetet på etterslep.

- *Organiseringen i fakultetsadministrasjonen – forslag til intern omplassering av stillinger:* Administrasjonen ved fakultetet er organisert slik at hvert institutt (IMN, IKM, IDE og IØRP) har sin fag- og studiesaksbehandler (studiekonsulent). Unntaket er Institutt for petroleumsteknologi (IPT) som har egen administrasjon som server instituttet. Kartleggingsarbeidet gjennomført internt som del av BOFU (se vedlegg F for mer informasjon) knyttet til administrative oppgaver v/TNADM og IPT viser at det er mer å hente på bedre samhandling mellom de ulike funksjonene innenfor administrasjonen. I lys av tilrådingene som fremkommer i rapporten fra Arbeidsgruppen fokusgruppe 7 planlegger fakultetet konkret å gjøre følgende endringer:
 - Økonomi- og personalfunksjonen v/ IPT overføres til TNADM fra og med 01.01.2011
 - En person fra faggruppen fag- og studie v/IPT overføres til resepsjonen v/ TNADM fra og med 01.01.2011
 - TNADM skriver ut vitnemål for samtlige institutt ved fakultetet fra og med høst semesteret 01.01.2011
 - Omfordele arbeidsoppgaver knyttet til TNADM (inkl. IPT) for å få bedre flyt og samhandling på tvers av faggruppene innenfor administrasjonen. Innen 31.12.2010.
 - Opprette team som jobber sammen i forbindelse med årshjulprosesser innenfor fag- og studiegruppen. Innen 31.12.2010
 - Frigjøre nødvendige ressurser ved fakultetet som primært jobber ut mot næringslivet for å skaffe eksterne midler. Dette da fakultetet er avhengig av ekstern finansiering for å kunne finansiere den videre strategiske satsningen. Innen 31.12.2010
 - Vurdere behov for tilsetting av kontor-/administrasjonssjef ved instituttene, gitt endring i antall institutt v/TN
 - spare inn ytterligere minimum ett årsverk ved intern omplassering og omfordeling av arbeidsoppgaver

Tiltak som vurderes på lengre sikt:

- *Organiseringen av laboratorieaktivitetene ved fakultetet fremover:* Fakultetet vil også arbeide videre med vurderinger knyttet til organiseringen av de totale laboratorieressursene. Dette vil omfatte både areal, utstyr og personale. I det videre arbeidet vil fakultetet også se på den totale utnyttelsen av laboratoriearealet. I tillegg vil dekan arbeide videre med læringsutbytte knyttet til laboratorieaktivitet og omfanget på obligatorisk aktivitet. Han vil vurdere å fastsette normer for omfang totalt sett på lab i et studieprogram.
- *Innpassing av språkstudier:* Det skisserte opplegget ved HUM kan vanskelig tilpasses TN og vår nåværende studiestruktur.

Dekan legger sak om BOFU frem for fakultetsrådet i møte 1. juni 2010. Nedenfor følger kopi av forslag til vedtak. Kopi av saksframlegg med vedlegg finnes i ePhorte (sak 2010/3534).

Forslag til vedtak i fakultetsrådets sak i møte 1. juni 2010:

"Dekan foreslår følgende liste med BOFU-tiltak overfor styret ved UiS:

1. Det tas ikke opp studenter på det nye studietilbudet i bærekraftig energi fra høsten 2010
2. Fakultetet planlegger reduksjon i antall ansatte i såkalte tekniske støttestillinger (sjefs-, senior-, over- og avdelingsingeniører, samt laborant og teknikere), som belastes basisfinansieringen, fra ca 36 årsverk til ca 24 årsverk innen utgangen av 2011. Nedbemanningen skal gjennomføres gjennom tilbud om sluttpakker.
3. Innen 2013 skal ekstern finansiering dekke tilsvarende lønnskostnader til ca 8 teknisk/administrative støttestillinger.
4. Redusere fakultetets totale administrative bemanning tilsvarende ett årsverk gjennom omorganisering og omplassering av stillinger og arbeidsoppgaver internt, innen utgangen av 2010.
5. Fakultetet vil arbeide videre med gjennomgang av laboratorieareal og utnyttelsen av dette på tvers av institutt og faggrenser. Plan for disponering av arealet skal være utarbeidet innen utgangen av september 2011.
6. Fakultetet vil ikke erstatte midlertidig ansatte uten at det er gjennomført analyser og dokumentert at arbeidsoppgavene ikke kan ivaretas av eksisterende stillinger
7. Naturlig avgang skal som utgangspunkt ikke erstattes, unntatt innenfor strategisk utvalgte fagområder eller der hvor hensynet til pågående studier eller forskning tilsier at vi må opprettholde bemanningen
8. Fakultetet skal fortsette arbeidet med en bemanningsplan for fakultetets videre utvikling. Planen skal ivareta kravene til oppfølging av strategi og handlingsplan, og som sikrer riktig kompetanse og kapasitet. Planen skal være utarbeidet innen 1. august 2011.
9. Fortsette arbeidet med frigjøring av tid og ressurser i faste vitenskapelige stillinger, fordeling og eventuelt omplassering av arbeidsoppgaver som kan erstatte behovet for midlertidig ansatte ifm revisjon av studieprogram og emner. Dette arbeidet skal starte opp igjen tidlig høsten 2010.

10. Det nedsettes en arbeidsgruppe som skal vurdere en eventuell sammenslåing av Institutt for økonomi og ledelse (IØL) ved SV og Institutt for industriell økonomi, risikostyring og planlegging (IØRP) ved TN. Gruppen skal levere en "diskusjonsskisse" til fakultetene innen 1/7 2010 og en anbefaling innen 15/10 2010. Fra TN foreslås følgende representanter inn i gruppa:

- Professor Frank Asche
- Instituttleder IØRP - Hans Jacob Fevang

Fakultetsrådet ved Det teknisk-naturvitenskapelig fakultet gir sin tilslutning til de foreslåtte BOFU-tiltak."

Tidsplan for gjennomføring av foreslåtte tiltak

1. Dekan ønsker i den videre prosessen å redusere omfanget på obligatoriske laboratorieaktiviteter i studieprogrammene, og på dette grunnlag fastsette normer for det totale omfanget på laboratorieaktivitet pr program. Tiltaket skal være gjennomført innen november 2010.
2. Programevalueringer gjennomføres innen oktober 2010. Danne grunnlag for beslutninger knyttet til videre utvikling av studieporteføljen ved fakultetet.
3. Arbeidsgruppe som vurderer sammenslåing av IØL og IØRP avleverer "diskusjonsskisse" til fakultetene innen 1/7 og en anbefaling innen 15/10.
4. Tilbud om sluttpakker ut til aktuelle grupper av ansatte innen 1. desember 2010, med søknadsfrist innen 1. mars 2011, og gjennomført nedbemanning innen utgangen av 2011. Mål for nedbemanning er reduksjon tilsvarende tolv årsverk.
5. Mål om å redusere fakultetets totale administrative bemanning tilsvarende ett årsverk gjennom omorganisering og omplassering av stillinger og arbeidsoppgaver internt, innen utgangen av 2010.
6. Tilsvarende ca åtte stillinger innen teknisk/administrative støttestillinger skal være finansiert ved hjelp av midler fra ekstern finansiering innen utgangen av 2013
7. Bemanningsplan for fakultetet ferdig utarbeidet og vedtatt innen utgangen av juli 2011. Skal danne grunnlag for budsjett og mål og planer for 2012.
8. Gjennomgå kostnader knyttet til doktorgradsprogram og ph.d studenter som del av BOFU. Kartleggingen skal være gjennomført innen 31.12.2010.
9. Gjennomgå den totale utnyttelsen av laboratoriearealet ved fakultetet, og på denne bakgrunn utarbeide plan for dimensjonering og investering fremover. Planen bør være klar innen utgangen av 2011.
10. Opprettholde og fortsette arbeidet med frigjøring av tid og ressurser i faste vitenskapelige stillinger, fordeling og eventuelt omplassering av arbeidsoppgaver som kan erstatte behovet for midlertidig ansatte. Utføres ifm fastsetting av studietilbud 2011/2012, og implementeres i revisjon av studieprogram og emner som skal starte opp igjen tidlig høsten 2010, med mål om fullført revisjon for studieåret 2011/2012 innen utgangen av 2010.

Vi tar forbehold om eventuelle endringer i planen som følge av fakultetsrådets behandling av saken i møte 1. juni d.å.

Viktige forutsetninger og rammer i forhold til gjennomføring av tiltak knyttet til BOFU:

For at fakultetet og UiS skal lykkes med gjennomføringen av de tiltak som er igangsatt og planlagt fremover er det viktig at følgende forutsetninger oppfylles:

1. De ansatte må forstå fakultetets alvorlige økonomiske situasjon og at nedbemanning er et nødvendig grep for å sikre videre utvikling
2. At vi løser nedbemanningen gjennom sluttpakker og unngår oppsigelser
3. At de som velger å slutte raskt kommer seg over i ny beskjeftigelse
4. At lederne er profesjonelle i gjennomføringen av nedbemanningen (vi bør fastsette etiske krav og identifisere lederutfordringene – behov for opplæring, informasjon, støtte)
5. At ansatte som får personlige problemer i forbindelse med nedbemanningen får profesjonell hjelp og støtte
6. At fakultetet samtidig som vi bygger ned aktivitet på enkelte områder klarer å opprettholde god studentgjennomstrømning og aktivitetsnivå innen forskning
7. At vi beholder det beste med kulturen ved institutt/fakultet også gjennom nedbemanningsprosessen, uten indre strid og høyt konfliktnivå, men i god dialog mellom ansatte – ledelse - tillitsvalgte
8. At det er fastsatt kriterier for nedbemanningen i samarbeid med tjenestemannsorganisasjonene

Risiko i forhold til punktene over:

Det er viktig at fakultetet og ansatte får den støtte til gjennomføring av nedbemanning som er iht gjeldende regler og retningslinjer. Vi forventer at dette er noe den sentrale staben har ansvar for å følge opp. Dette gjelder informasjonspakker til ansatte og ledelsen, samt opplæring og rådgivning til lederne. Spesielt mellomlederne vil ha behov for ekstra oppfølging.

Det er knyttet usikkerhet til hvor dyp erkjennelsen blant ansatte er med hensyn til fakultetets alvorlige økonomiske situasjon og at nedbemanning er et nødvendig grep for å sikre videre utvikling. Det er på bakgrunn av den statlige økonomien og krav til regnskapsføringen vanskelig å få formidlet informasjon som alle kan forstå. F.eks er det vanskelig å forstå at TN fakultetet må kutte når UiS sitt totale regnskap går i balanse.

Skal vi lykkes med å unngå oppsigelser må størrelsen og kriteriene som følger sluttprogrammene oppleves som attraktive nok for de som er i den aktuelle stillingsgruppen. Det er også viktig å bistå ansatte som er i denne stillingsgruppa bistand og rådgivning. Kanskje NAV kan komme inn på et tidlig tidspunkt for å bidra til at de som velger å slutte raskt kommer seg over i ny jobb.

Lederne er en svært viktig brikke i gjennomføringen. Mellomledere er spesielt utsatte. Ansatte kan få personlige problemer i forbindelse med nedbemanningen. De må ha ledere som kan bidra til at de får profesjonell hjelp og støtte.

Det er fort gjort å glemme at ordinær aktivitet skal opprettholdes samtidig som nedbemanningen gjennomføres. Dette kan gå utover studentgjennomstrømning og rekruttering, attraktiviteten som arbeidsplass og aktivitetsnivå innen forskning.

Stavanger, 26.05.2010

Per Arne Bjørkum
dekan

Gro Sogn
fakultetsdirektør

Saksbehandler: Gro Sogn, tlf.: 51 83 17 02